

יום	יום לחודש	יום מוהר"ן	ליקוטי מוהר"ן	ליקוטי הלכות מוהר"ן	משנה ברורה מוהר"ן	חיי מוהר"ן	שולחן ערוך
שבת	כ"ח	כ"ח	קכב	כה	חזרה	שנו-שנה	ו' ז'
א	כ"ט	כ"ט	קכב	כו	קלב	שנו-שש	ח' ט'
ב	ל'	ל'	ה"ב א.	כז	קלב	שסא-שסב	י' י"א
ג	א'	א'	א:	כח	קלג	שסג-שסד	י"ב י"ג
ד	ב'	ב'	ב.	כט	קלג	שסה-שסו	י"ד ט"ו
ה	ג'	ג'	ב:	ל	קלה	שסז-שסח	ט"ז י"ז
ו	ד'	ד'	ג.	לא	חזרה	שסח-שסע	י"ח י"ט

בקרני אור

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

415 | פרשת שמני | כ"ח ניסן תשפ"ה

דבר המערכת

הלב מתרונן בשבח והודיה על אוצרות האורה שהנחילנו השי"ת ברוב שמחה וקדושה בשגב ימי חג הפסח הקדושים שעברו עלינו לטובה. בכוללי 'מקדש הזמנים' על אלפי שעות הלימוד והיגיעה של בחורי קהילתנו ובחלקם גם לאברכים, השיעורים הנפלאים בהלכה ובחסידות, התפילות בצוותא, ועוד ועוד. וגם השפע הגשמי המופלא אותו העניקו ב'קמחא דפסחא' דקהילתנו שהאירו בתי בני קהילתנו בכל צרכי החג באופן נפלא ביותר.

דלים הם המילים וקצר המצע מלגולל עליו את אוצרות חסד אלו שהקיפו אותנו מכל צד, ועל הכל ה' אלוקינו אנתנו מודים לך, ומקווים גם על העתיד שלא יטשנו ויגלה רחמיו עלינו בשלימות.

יצוין במיוחד כינוס החג המרכזי שנערך בעיצומו של חול המועד בירושלים בו התכנסו אברכי ובחורי קהילתנו הק' מירושלים ובי"ש לשמוח ולהתעלות יחדיו בצל קדושת המועד, בכינוס נשמעו דבריו הנפלאים של הגה"צ המקובל **רבי אביש ציינווירט שליט"א** נשיא מוסדות 'שערי זהר חכמה' שעורר על מעלת שמחת חג הפסח ועל החובה והזכות לשמור על מנהגי מסורת ירושלים ובפרט בעניני הלבוש שהם השמירה והחומה והערובה להצלחתנו הנצחית. כמו כן נשמעו דבר החבורות על תפקידנו בשמחת הרגל להקביל פני רבינו הקדוש, להכיר את פניו הקדושים שהם פני יו"ט, לדעת ולהבין את פני ה' בכל המוצא אותנו בבריאיה שהכל הוא רק לקרב ולרומם ולא לתת להסתר פנים שיגלו מאתנו את האהבה והשמחה בעבודת ה'.

לאחר מכן יצאו הכל בהלל ובמחול להודות לה' ולשמוח בו ביתר שאת וביתר עוז.

ה'לב של השנה' שזכינו לו יוסיף בסייעתא דשמיא חיים חדשים ותוספת התחדשות בעבודת ה', שאכן נזכה שיתקבלו תפלותנו להשיאנו את ברכת המועדים לחיים ולשלום לשמחה ולששון, וכאשר החל להראות לנו חסדיו הנפלאים כן יכמרו רחמיו על העתיד להרחיב לנו ופרינו בארץ להגדיל תורה ולהאדירה בהרחבת הדעת ובשמחה לכבוד ה' וצדיקיו האמיתיים.

העורכים

פניני אור

אמרות מפורסמות מרביד"ק ותלמידיו

פעם אחת אמר לי [רבינו]: **כל מה שאמא רואה בעולם הוא רק בשביל הבחירה, כי כל העולם ומלואו לא נברא רק בשביל הבחירה.**

(חיי מוהר"ן)

רבה אמונתך

כל אחד מבין שלומד תורה שחש אפס ואבק ושאין שום ערך לעמלו, הרי שניטל ממנו הכח ללמוד ולהתייגע. יגיעה לריק היא למעלה מכוחו של בן אנוש. היצר לא רצה לעמול לבטל את האדם על ידי מבטלים ומסיתים חיצוניים, אשר כנגדם בוודאי היה הלומד מתקומם ומשיב מלחמה שעה, ועל כן הוא ניהל את המלחמה השקטה והאכזרית בצורה שלא עוררה כל התנגדות; יום יום טפטף במוח של הלומד את הציור החי שנדמה כמציאות, שרק מי שהוא מוכשר ומבריק נחשב למשהו, ורק תורתו של מי שידידיו רב לו במערכי מלחמתו של תורה היא היקרה והחשובה. הציור הזה נצטייר בעמקי מוחו בצורה חיה ובמלוא ההרגשים בלי שום צד חולק, ובבוא הרגע כאשר ראה לנגד עיניו את עליבותו מול ארזי לבנון אלו, הוא כבר 'ראה במציאות' שהוא לא שווה כלום, ומכאן הדרך קצרה לעזיבתו לגמרי חס ושלוש את היכל התורה.

אם נשאל אותו האם הוא מאמין שכל דברי התורה אמת, הוא ודאי יענה 'כן' ללא פקפוק, הוא מאמין ש'תלמוד תורה כנגד כולם', הוא גם מאמין לדברי חז"ל (בירושלמי, פאה פ"א) ש"אפילו כל העולם כולו אינו שוה לדבר אחד מן התורה" ו"אפילו כל מצוות התורה אינן שוות לדבר אחד מן התורה". ואף על פי כן, כל לבו שבוי בציור ה'חי' וה'ממשי' שעומד לנגד עיניו שהוא אפס והכל מול כל הלומדים המובהקים, ועם 'מציאות' כידוע לא מתווכחים.

זהו כוחו של המדמה, שיכול לעקור הכל מבלי לעורר שום התנגדות. כך כלפי יקרת לימוד התורה וכך גם בכל חלקי העבודה. האדם נשאר לכאורה מאמין בשלמות, מעולם לא עלה על דעתו לפקפק בדברי חז"ל ולא בדברי הצדיקים, כאשר הוא יושב על הספר ולומד "אשר נקודה אחת של מצוה קלה של הקל שבקלים אין כל העולם כדאי לה" (ליקוטי הלכות, תחומין א, 1) או ש"אין כל העולם כולו עם כל תאוותיו ויסוריו והבליו כדאי כנגד נקודה אחת של מצוה אחת שכל אחד מישראל זוכה בכל יום" (שם, כלאי בהמה ד, ט). הוא מקבל את הדברים לכאורה באמונה שלימה, הוא שמע כאן מחיר שוויות לנקודותיו הטובים על אף שהוא גרוע וקל. אולם בפועל בראותו את חבריו מתעלים במעלתם כנגדו עשרות מונים, אין הוא מהסס לומר שאין כל עבודתו תורתו ומהותו שווים כלום. איך זה יתכן?! האם נקודה טובה שווה ויקרה כשוויות כל העולם או שהיא כעפרא דארעא? אך זהו כוחו של המדמה, שגובר

המשך בעמוד ד'

'אני לא שוה כלום, אפס מאופס, אינני מוצא טעם בכל יגיעי ועמלי, הן בין כך אין הברכה שרויה בהם'...

אותו יום נערך ויכוח עצום בין כתלי בית המדרש בבירור סוגיה מסוימת, האריות שבחבורה לחמו מלחמתה של תורה בעוז ובגבורה, זה סותר וזה בונה, צוללים במים אדירים עוקרים הרים וטוחנים אותם זו בזו. והוא לעומתם עומד נכלם ונפחד, אין לו יד ושם בכל אלה, כשרונותיו הבינוניים מספיקים רק להבין פשוטם של דברים. גבורת חבריו בעומקא דשמעתתא גרמו לו להרגיש לעומתם כצל עובר, איזה שווי יש לו, מה הוא בכלל, עלה נידף ואבק פורח.

אחת מעיקרי המלחמות המכריעות שהיצר לוחם בנו נעשה הרחק הרחק מעולם העשיה, הַסְתָּתו אינה האם לעשות או לא לעשות טוב ורע, אלא בעמקי נבכי הנפש, שם שוכן לו כח הדמיון שבאדם. כח זה הוא כח עצום שמסייע רבות בבנין האמונה ולכל המסתעף ממנה, אבל כאשר אין הוא נשלט על ידי המח והשכל דקדושה, הרי זה כנחל שוטף שיכול להרוס את הכל ח"ו. הדמיון מצייר דברים שאינם קיימים במציאות, בבהירות וחדות מדומה, עד שנדמה ממש שזוהי המציאות הקיימת. וכיון שכך, כוחו עצום להכחיש ולבטל ח"ו את כל המקובל בדרך אמונה אצל האדם, מפני שענינו 'רואות' את ההיפך.

רבינו הקדוש מלמדנו (בלקוטי מוהר"ן, ח"א כ"ה) ש"כל החטאים באים על ידי כח המדמה שמשם נמשכין כל התאוות", וזה שורש כל "הקליפות, שהם התאוות והבלבולים והדמיונות והמחשבות והמניעות", זהו שורש כל הרע שבעולם, ובסוף הדברים שם מובא, שרבינו הקדוש אמר: **"להבעל דבר והיצר הרע צריכים לקרות אותו בשם אחר, דהיינו שלא לקרותו עוד בשם יצר הרע, רק בשם כח המדמה"**.

ראש מערכות ישראל, צדיק האמת, מצביע על שורש כוחו של יצר הרע ועל מזימת תחבולותיו במלחמתו נגד האדם; הוא משתמש בכח הדמיון, בציירו ציורים חיים הנראים כמוחשיים, וזה עיקר יכלתו להכריע את האדם שלא חש כלל שיש מי שנלחם כנגדו. מוחו משוטט בשלוה בציורים העולים על לבו, ושם טמון ארבו של מלאך המות שעוקר ממנו באותה שעה את שורש האמונה, שהיא חיות כל העבודה והעשיה דקדושה.

לתגובות והערות
3323796@gmail.com
ניתן לקבל את הגיליון באימייל מידי שבוע

הדל"נ 6:39 - נין החמה 5:54 - מוזק"ש 8:29
צאת השבת 7:55 - צאה"ש לר"ת 8:33

זהירות ממאכלות אסורות!

כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים והייתם קדשים כי קדוש אני

פסוק זה נאמר בפרשתנו, אחר שמזהירה אותנו התורה לבלי להיטמא באכילת שרצים. וברשי"י הובא לשון חז"ל שאמרו: "תנא דבי רבי ישמעאל, אלמלי לא העליתי את ישראל ממצרים אלא בשביל שאין מטמאין בשרצים כשאר אומות, דיים" (רש"י, ד"ה כי אני ה').

והוא חיזוק נפלא עד למאד, שאלמלא לא היינו יוצאים ועולים ממצרים אלא בשביל ענין זה של השמירה ממאכלות אסורות, דיינו!

וכמה עלינו לחבב ולייקר את הזהירות והשמירה בכל עז ממאכלות אסורות, לבלי להיכשל אפילו בחשש וספק של מאכל שאינו כשר בתכלית.

וכבר ידועים דבריו הלהיטים של הרמח"ל בספרו מסילת ישרים, שכתב: "והנה מי שיש לו מוח בקדקדו, יחשוב איסורי המאכל כמאכלים הארסיים או כמאכל שנתערב בו איזה דבר ארסי. כי הנה אם דבר זה יארע, הקל אדם על עצמו לאכול ממנו אם ישרא לו בו איזה בית מיחוש, ואפילו חששא קטנה? ודאי שלא יקל. ואם יקל, לא יהיה נחשב אלא לשוטה גמור. אף איסור המאכל כבר ביארנו שהוא ארס ממש ללב ולנפש, אם כן מי איפוא יהיה המיקל במקום חששא של איסור אם בעל שכל הוא? ועל דבר זה נאמר ושמת סכין בלועיך אם בעל נפש אתה" (מסילת ישרים, פרק יא).

ובפרט כשנמצא האדם בדרכים, בנסיעות, צריכים משנה זהירות בזה. וכפי שכבר כתב הרה"ק מטשעהרין בתפילתו: "בקל יוכל האדם להיכשל במאכלות אסורות רחמנא ליעלן בהיותו בדרך ... כי אתה ידעת שקשה מאד להאדם להינצל מכל זה בהיותו בדרכים על פי שכלו ודעתו, רק בכוח הגדול ורחמיך הגדולים תצילני ותשמרני מכל רע, הן ברוחניות הן בגשמיות, כי אתה שומר ישראל" (תפילות ותחנונים ח"ב, יב).

ואכן, מלבד הזהירות הגדולה - צריכים להרבות על זה בתפילה ותחנונים לה'. כי אין בכח האדם עצמו להינצל מזה, וצריכים רחמי שמים שישמרוהו מכל מכשול.

והרי לך לשון מוהרנ"ת בתפילתו, אשר בסופה הוא גם מביא את הפסוק מפרשתנו. וז"ל:

"ותהיה בעזרנו ותשמרנו ברחמיך הגדולים ותצילנו מכל מיני מאכלות אסורות, הן מאיסורין דאורייתא הן מאיסורין דרבנן. ותשמור אותנו תמיד, שלא יארע לנו שום מכשול לעולם ח"ו, ולא יבוא לתוך פינו שום מאכל האסור לנו. כי אתה ידעת ריבונו דעלמא כולא, שאי אפשר לבשר ודם להיזהר ולהישמר בעצמו מכל מיני מאכלות אסורות ומתערבותיהם, אשר פריטים ודקדוקיהם רבים מאד, ונעצמו מספר, ואתה יודע גודל הפגם העצום הפוגם בנפש ישראל על ידי מאכלות אסורות חס ושלום.

על כן רחם עלינו למענך ועזרנו והושיענו ושמור את נפשנו, שנזכה להיות ניצולים ופרושים ומובדלים לגמרי מכל מיני מאכלות אסורות. מנבילות וטריפות, משקצים ומרמשים, מבשר בחלב ומיין נסך, מחלב דם, מגיד הנשה ואבר מן החי, ומפת של עכו"ם ומבישולי עכו"ם, ומשאר כל מיני מאכלות אסורות, מהם ומתערבותיהם, וממשהו חמץ בפסח - מכולם ושמרנו ותצילנו ברחמיך העצומים שלא יכנסו לתוך פינו ולא יטמאו את נפשנו, ונהיה אנתנו וצאצאינו נקיים וטהורים ומובדלים מהם לגמרי, ותקדשנו בקדושתך העליונה, ותקיים בנו מקרא שכתוב: והייתם לי קדושים כי קדוש אני" (ליקוטי תפילות, יז).

משנת ברסלב

ליבון נושאים וסוגיות במשנת ברסלב לעובדא ולמעשה
שאלות ותשובות בעבודת ה'

החילוק בין 'מכשול' ל'שיטה'

שאלה:

ראיתי השבוע את שיחתו של רבינו שאמר: "העולם אומרים שצדיק אינו יכול לטעות, ובאם הוא טועה הרי אינו צדיק [ווערט ער אויס צדיק]. אני אומר שצדיק יכול לטעות, ובאם הוא טועה עדיין צדיק הוא [ער ווערט נישט אויס צדיק]" (שיח שרפי קודש, חלק ב' אות מ"ז).

והנה, ידוע מאידך גיסא עד כמה אנו חרדים ונזהרים ומזהירים מפני מנהיגים שמשנים כחוט השערה ממסורת דרך ישראל סבא, וכל שכן מאלו שמזלזלים בקיום ההלכה כפשוטה. ואף מפרסמים את החנפים מפני חילול השם, שלא יחשיבו אותם לצדיקים.

ורציתי להבין כיצד מסתדרים הדברים? האם גם מי שעובר וטועה נשאר צדיק או לא?

תשובה:

כבר אמר החכם מכל אדם: "כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" (קהלת ז, כ). "כי אפילו צדיקים וגדולים, לפעמים הם פוגמים ושוגים באיזה דבר, כי אין צדיק בארץ וכו'" (ליקוטי מוהר"ן, רז). אך כשה'צדיק' הופך את טעותו ומכשולותיו לשיטה, שוב אינו 'צדיק' אלא 'רשע'.

וכפי שאנו מבחינים גם בהלכות לשון הרע בין אחד שנכשל בחטא לבין אחד שהפך זאת לשיטה, וכדברי החפץ חיים:

"וכל אלו הדינים שכתבנו, הוא דווקא באיש אשר מנהגו ודרכו להתחרט על חטאיו. אבל אם בחנת את דרכו כי אין פחד אלקים לגד עיניו, ותמיד יתייצב על דרך לא טוב, כמו הפורק מעליו עול מלכות שמים, או שאינו נזהר מעבירה אחת אשר כל שער עמו יודעים שהיא עבירה, והיינו בין שאותה העבירה שהוא רוצה לגלות עשה החוטא כמה פעמים במזיד, או שעבר במזיד כמה פעמים עבירה אחת המפורסמת לכל שהיא עבירה. אם כן מוכח מינה שלא מחמת שגבר יצרו עליו עבר על דברי ה', כי אם בשריותו לבו הוא הולך, ואין פחד אלקים לגד עיניו, לכן מותר להכלימו ולספר בגנותו. בין בפניו ובין שלא בפניו. ואם הוא יעשה מעשה או ידבר דבר, ויש לשפטו לצד הזכות ולצד החוב, צריך לשפטו לצד החוב ... ואשר לא שת לבו לדבר ה', מותר להכלימו במעלליו ולהודיע תועבותיו ולשפוך בוז עליו. ועוד אמרו 'מפרסמין את החנפים מפני חילול השם', וכל שכן אם הוכיח אותו בזה ולא חזר, דמותר לפרסמו ולגלות על חטאיו בשער בת רבים ולשפוך בוז עליו, עד שיחזור למוטב" (חפץ חיים, הלכות איסורי לשון הרע, כלל ד סעיף ז).

[ואף שלא באנו כאן לבאר הלכות לשון הרע, ויש בזה פרטים רבים מאד, עיי' שם בארוכה. אעפ"כ הבאנו דברים כדי להראות את החילוק בין אחד "אשר מנהגו ודרכו להתחרט על חטאיו", לבין אחד אשר בשאט נפשו הופך את טעותו לשיטה].

נקודה זו, באה לידי ביטוי גם בסיפור נאה, שהביא הגרי"מ שליט"א באחד ממכתביו, וזה לשונו:

"מספרים שהחזון איש זצ"ל קירב לאחד מקלי עולם, וחייב אותו. ושאלו לו: איזה הבדל יש בין הקל הזה לבין המזרחיים,

שתמיד היה מדבר באש להבה נגד שיטתם. והשיב החזון איש: אמנם 'ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא', ויש לקרבו ולחזקו כראוי לבנים לה', כי לא השמיט אות אחת מתורת משה, כי אם שהוא מונח ברפש וטיט ואינו יכול להתגבר על יצרו הרע, אבל כשיזכה לצאת מן החושך הרי הוא יהודי כשר בתכלית. אולם לא כן אותם שעושים שיטה מקוטעת ברשות התורה, ובפנימיות לבבם הם אפיקורסים בחלקי התורה וסמוכים להרעפארמים ימח שמם, כידוע בחלק גדול מהמזרחיים (להוציא המוטעים והפשוטי עם התמימים שאינם יודעים בין ימים לשמאלם)" (אוסף מכתבים, מכתב קע).

סיפור זה מובא בספר מעשה איש, וכך מסופר שם: "נהירנא, מספר תלמידו ר"ש כהן, פעם אחת רינגתי אחר אחד מבאי ביתו שאיננו מדקדק במצוה קלה כבחמורה, ואמר לי: עדיין לא זכינו שכל ישראל יהיו צדיקים גמורים, ואין לרחק גם את אלה שהם במדרגה של בינונים. ומצאתי אז מקום לטעון: אם כן, מה איפוא ההתנגדות החזקה כל כך לשיטת ה"מזרחי"? הלא גם הם בכלל הבינונים, ומה חרי האף הגדול הזה? והסביר לי: ההבדל הוא כך; מציאות הבינונים אינה מהווה שיטה מיוחדת לכשעצמה, וגם הבינוני מכיר ויודע שמוטב להיות צדיק גמור וכי יש לשאוף לכך שכולם יהיו צדיקים גמורים, רק שלו אין אפשרות לכך משום אי יכולת לכבוש את יצרו ולעמוד בנסיון או סיבות אחרות. לא כן ה"מזרחי" המהווה שיטה של "בינוניות", השואפת לכך שבני ישראל יהיו דוקא בינונים ולא יותר. גם העמידו שיטת החינוך שלהם על יסוד של בינוניות, ומתייחסים בשלילה אל הצדיק הגמור, מבלי לראות בו את האדם השלם - וכי יש לך סכנה רוחנית חמורה מזו?!" (מעשה איש, חלק א, עמוד רכא).

ללמדך, שישנו חילוק גדול בין מי שנופל ו'נכשל' לבין מי שעושה 'שיטה' ממכשולותיו, ונחשבות אצלו כ'לכתחילה' רח"ל.

לסיום, מחובתנו להעיר:

גם אותם שטעויותיהם ומכשולותיהם אינן מפקיעות אותם מגדר 'צדיקים' - אין בכוחם לתקן את נשמתו ישראל. שכן, רק הצדיק אשר "לא טעם טעם חטא מימיו" - "העניינים שלא היו להם שום הסתכלות בזה העולם, האזנים שלא שמעו שום קול של זה העולם, וכן שאר כל האיברים והחושים" (מי מוהרנ"ת, יט) - רק הוא יכול לעסוק בתיקון העולם בשלימות.

וגם אם השאר, זכאים להיות 'ראשים' ומנהיגים ברמה מסוימת, אין בכוחם להחזיר בני ישראל למוטב. שכן: "אפילו בקדושה יש כמה וכמה ראשים, כי כל אחד כפי חלקו שזכה לברר איזה חלק מזה" יסודות על ידי בירור מידותיו ותאוותיו, כמו כן יש לו איזה חלק ב'ראשית' והתנשאות הנמשכין מבחינת בירור ה' יסודות שנקראים 'ארבעה ראשים'. אבל כל אלו הראשים, מחמת שלא ביררו עדיין את כל ה' יסודות לגמרי בתכלית הבירור, כי עדיין נשאר אצלם איזה אחיזת הרע מאיזה מידות ותאוות, וכמו ששמעתי מפי רבינו ז"ל שיש כמה צדיקים ששברו התאוות אבל עדיין נשאר אצלם שמץ מנהו. ואלו הצדיקים, אין להם כח להחזיר בני ישראל למוטב. כי אם בכח הצדיק האמת הראש בית האמת יזכה לבטל הרע בתכלית, כי מחמת שאין בו שום רע כלל על כן יש לו כח לתקן כל הנפשות המקורבים אליו להחזירם לה' יתברך" (ליקוטי הלכות, שבת ד, ט).

פנינים מאירים וחידושים מוהרי"ם מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים זי"ע מתוך רשימותיו של הגרי"ם שכטער שליט"א אשר ציין ורשם לפני ליברמן.

לקט ספרי"ם

פרשת שמיני

ונזוהר למדריגה שפילה ושם יוכל לחיות עד יערה עליו רוח לעשות תשובה, וכל מה שעושה יותר עבירות צריך שיטמנם לבו יותר ויפול יותר לתחתית המדריגה כדי שיוכל לחיות.

ערבי נחל בראשית דף ה' ד"ה תקסא וירא

מדוע עשה ה' ככה, טוב היה שלבו של בעל העבירה לא יפג וריחו לא ימר ויהיה קל יותר שיעשה תשובה, אלא לפי שאם היה נשאר במדריגתו הראשונה לא היה חי, בעשותו העבירה ולכן כך עשה הקב"ה את עולמו שבעשותו העבירה נטמנם לבו

טעם שהעבירה מטממת לבו של אדם

ולא תטמאו בהם ונטמאתם בהם (ויקרא יא, מג) דרשו חז"ל (יומא לט, א) אל תיקרי ונטמאתם אלא ונטמאתם שהעבירה מטממת לבו של אדם. וצריך להבין

ברכת הריח על בושם סינטטי

כשרות בהמה וחיה ללא מסורת

אם מפרס פרסה ויש לו קרניים, דהחזיר אין לו קרניים).

ידוע שלפני כשמונים שנים רצו להביא כאן בארץ ישראל בהמות מזן חדש שלא היו רגילים לשחוט, והחזון איש במכתב (י"ד סי' יא סק"ד) יצא חוצץ והתנגד בתקיפות על זה, לפי שהבין במשמעות הש"ך (י"ד רס"ו פ) שהיה מנהג שלא לאכול מין חדש על סמך הסימנים, וכתב שזה היה פשוט מנהג בדורו של הש"ך, וגם החכמת אדם (כלל לו דין א) קבע אחר כך בספרו מנהג זה ואסור לפרוץ גדר שגדור הראשונים, ואין לנו לחפש הטעמים לא הנהיגו כך, ואפשר שמפני שיש הרבה דברים שהתירו בבדיקת ריאות על סמך מומחים, ויתכן שאין זה שייך במינים אלו, או יש לחשוש שנחליף מין חיה בבהמה ונתיר חלב. עכ"ד.

מנגד, רוב גדולי הפוסקים לא זכרו מנהג ותקנה כזה, ובשו"ת שבט הלוי (ח"י סי' קיד) כתב שגם החזון איש לא קבע שיש הנהגה כזאת רק בארץ ליטא, ואף שדברי הש"ך מקובלים לדורות עולם בכל העולם מכל מקום עדות הגאונים שנהרו אחרי הש"ך הרי הם כמאה עדים שלא התפשטה מסורה זאת בשאר המדינות. ומסיים: 'כיון שכן בארץ אמריקה אין צריך כלל מסורה, ומה שנוגע לארץ ישראל אתרא דמזן החזון איש ז"ע אין עסקינו עכשיו בזה'. ושאלה זו היה נוגע גם לפני כמה שנים שהיו כאלו שנסעו לדרום אמריקה לשחוט בהמות מזן הז'אבו שיש להם חטוטרת בגב, וחששו אולי היא מין חדש שאין לו מסורה, ואז פרסמו הבד"ץ שאינם שוחטים מזן זה.

בפרשתנו נתנה התורה שני סימנים שבהם ניתן להבדיל בין בהמה וחיה טהורה לבהמה וחיה טמאה: בהמה וחיה טהורה היא מעלה גרה ומפרס פרסה, ואילו בהמה טמאה אין בה שני הסימנים הללו. ומובא בגמרא (חולין נט.) ונפסק בשולחן ערוך (י"ד סימן עט ס"א) שאפשר לסמוך על סימנים אלו לכתחילה. ושונים בהמה וחיה מעופות, שאצל עופות אי אפשר לסמוך על סימנים רק על מסורת שיש קבלה שנאכל כעוף טהור, ואצל בהמות וחיות אין צריך מסורת, והעיקר שיהיה לו שני סימנים אלו.

והנה הסימן של 'מעלה גרה' קשה מאוד לאבחן, כפי שכתב המאירי (בחולין שם) שאין זה מצוי בכל עת אלא אם כן ישהה זמן מרובה אחר אכילתה. וידוע שאין המומחים כיום מכירים תופעה של מעלה גרה אצל שפן וארנבת אף שכתוב בתורה שהם כן מעלה גרה, וממילא קשה לסמוך על ההבחנה.

אמנם בגמרא ובשולחן ערוך (שם) מובא עוד סימן: שאלו שהם מעלה גרה אין להם שיניים קדמיות למעלה, ואלו שאינם מעלה גרה יש להם שיניים קדמיות למעלה. והטעם, שאלו שיש להם שיניים למעלה טוחנים תיכף המאכל ומתעכל תיכף כשבא לקיבה, ואלו שאין להם שיניים למעלה אינם טוחנים די מספיק וצריכים להעלות את המאכל שנית לאחר שנשרה בכרס. ולפי זה נפסק שאם מוצאים בהמה או חיה שאין לה שיניים קדמיות כשר, שאין זה מעלה גרה, ואין לחשוש לשפן וארנבת שיש להם שיניים למעלה, וגם לגמל יש שני ניבין למעלה (יש עוד סימן

חז"ל על דברים שלא היו ראויים ביצירתם הטבעי ונתקנו רק על ידי מעשה אנושי; על פת מברכים המוציא לחם מן הארץ, הגם שלא הוכן רק על ידי מעשה אנושי. ברכת 'בורא מאורי האש' הוא זכר לאדם הראשון שחיך שני אבנים זה בזה והוציא מהם אש. מברכים על שמן זית שריחו מתחיל לנדוף רק על שנועשה דרך שריפת האדם מברכים. ואדרבה במקום שנתערבו ידי זר יש יותר טעם לברך להעיד שהכל בא מכח הקב"ה, כפי שכתב הבני יששכר (מאמר השבתות ג אות 2) שלא בירכו על המן משום שלא התערב בו מעשה אדם ולא היו צריכים להבדיל בו הטוב מן הרע, אבל במקום שנתערבו בו ידי אדם יש לברך.

לברך על דבר שנברא מספר יצירה

ואולי יש להביא ראיה לזה ממה שמצינו בגמרא סנהדרין (סז:) על רב חנינא ורב אושעיא שהיו עוסקים כל ערב שבת בהלכות ספר יצירה, ועל ידי זה בראו יצירת תילתא ואכלוהו. ומסתבר שלא היו בוראים מאכל שאי אפשר לברך עליה. וכן יש להביא קצת ראיה ממה שכתב המלבי"ם בפרשת וירא שכן הבקר שהאכיל אברהם אבינו למלאכים ברא על ידי ספר יצירה, והרי עיקר ההכנסת אורחים של אברהם אבינו היה בשביל הברכה כפי שמובא בגמרא סוטה (י:) 'לאחר שאכלו ושתו אמר להם אברהם וכי משלי אכלתם, משל אלהי עולם אכלתם, הודו ושבו וברכו למי שאמר והיה העולם'. ואם כן מסתבר שגם הבה הבקר הזה שנברא על ידי ספר יצירה היה אפשר לברך עליו.

אך באמת לא מצינו ראיה ברורה שאפשר לברך על זה. ובספר בן יהוידע (סנהדרין סה: ד"ה ב) כתב שבשר הנברא דרך ספר יצירה אינו משיע ואינו עושה דם בגוף האוכלו, וגם אין האוכל מרגיש בו טעם של הנאת אכילה, ורב חנינא ורב הושעיא לא בראו העגל בשביל לאכול רק להראות כח קדושת שמות הקודש. ולפי דבריו ודאי שלא שייך לברך על זה שאין בזה לא הנאת גרון ולא הנאת מעיים.

השיטות שלא לברך על ריח סינטטי

ואכן הגרש"א ז"ל (שש"כ פס"א הע' לב) ובשו"ת אבני יספה (ח"ב סי' טו) פסקו שאין לברך על ריח סינטטי, וכן נראה מהטעמים דלהלן;

הנאה מריח הטבעי היא ריח עדין

הברכה על ריח למדו חז"ל בדרש מיוחד מפסוק 'כל הנשמה תהלל יה', וביאר המהרש"א (ח"א סנהדרין צג: ד"ה משיח) שהנאה מחוש הריח אינה הנאה מגושמת המזין את הגוף כמו אכילה ושתיה, והיא חוש עדין רוחני ונעלה שיש בו כח להשפיע על הנשמה, ואנו מברכים בברכת הריח בעיקר על הנאת הנשמה. ואם כן מניין לנו לדעת על היכן הם הסגולות שיש בריח סינטטי שנוצר על ידי מהלכים כימיים, ויתכן שאין בו הכח הרוחני הזה שיש בריח הטבעי שיהיה ראוי לברך עליו.

סגולת הריח אנו רואים בכמה מקומות לטב

בדור האחרון נתחדשה חכמה מיוחדת להפיק באופן כימי ריח של בשמים מדברים שבטבע אין בהם שום ריח, ולפעמים יש להם גם ריח לא נעים. ויש לדון האם יש לברך על ריח כזה או לא.

נקדים שברוב המקרים יש סיבות נוספות שמחמתם אי אפשר לברך על ריחות כאלו, כדלהלן:

ריח העשוי להעביר זוהמא

נפסק בשולחן ערוך (ס' ריז ס"ב ומשנ"ב סק"י, וס' רטו סקמ"ו) שאין מברכים על שמן העשוי להעביר את הזוהמא, אפילו אם נוטלים קצת בידים ומתכוונים להריח בהם. על פי זה כל הסבונים והשמפו למיניהם שהם מיועדים להעביר זוהמת זיעת הגוף, אי אפשר לברך עליהם (משנ"ב סקמ"א). וכן כל סוגי מפיצי ריח המיועד להכניס לבית הכסא, וכל סוגי מטהרי אויר העשויים להעביר ריח רע, וכל מיני חומרים לנקיון רצפות וכדומה אין לברך עליהם שכל אלו נעשו להעביר סרחון. ונראה שגם חומרי כביסה מבשמים לבגדים כיון שנעשה לצורך ניקוי הבגדים אין לברך עליהם (כן עיקר, וע"ע זוה"ב עמ' 177).

ריח שאין לו עיקר

כל המבשמים הבאים מובלעים בנייר או קרטון והריח מופץ דרך זה, אין לברך עליהם שכיון שהריח בלוע בגוש נחשב כריח שאין לו עיקר (ס' ריז ס"ג). ומטעם זה כתב הבאר היטב (ס' רטו סק"א) בשם הלכות קטנות (ח"א סי' קא) שאין מברכים על טב"ק שחומר הריח הניתן באבקה מתבטל ונחשב כריח שאין לו עיקר.

מצוי גם סוגי מפיצי ריח נזול שמונח בבקבוק ויש לו ריח חזק, ועשוי להתזיז מעט ממנו באויר. גם עליהם אין לברך, דהריח שמתפזר באויר הבית חשוב כריח שאין לו עיקר (ע"י ביה"ל שם ד"ה אלא). והנזול שמונח בבקבוק אינו עשוי להריח בו ואינו נחשב כריח טוב ונעים לברך עליו שהוא חזק מיד (ע"י י"ד ס' קה ס"א ובש"כ שם סוהס"ל לענין בת תיהא).

תמרוקים

כל מיני בשמים מתמרוקי הנשים אסור להריח בהם וכל שכן לברך עליהם, אפילו אם עדיין לא השתמשו בהם ומונח רק בחנות, כיון שנעשה והתייחד לדבר ערוה (שעה"צ סי' ריז סקצ"ז).

ברכה על שמן מבושם סינטטי

אמנם נוזלים שמרוכז בתוכם מיצוי של בושם, העשוי בשביל להנות מן הריח שלהם, ונהנים מריחם גם כשמריחים בשמן ונוזל עצמו, יש להסתפק אם מברכים עליהם בורא מיני בשמים (שאי אפשר לברך עליהם 'עצי' או 'עשבי'), ובספרי כמה אחרוני זמנינו כתבו לדבר פשוט שחייבים בברכה, הלא הם: האור לציון (פ"ד דין נח) הגר"ח פ"ש שיינברג ז"ל (זוה"ב פ"ט אות ד בשמו) והגר"מ פיינשטיין ז"ל (יחד המאירי איית' תשע"ג סימן תרכ"ט אות ט בשמו).

הטעם לשיטתם, דאף שהסינטטי לא נוצר דרך טבעי חייב בברכה, שהרבה ברכות תיקנו

שאינו עומד להריח (חוץ מעבודה זרה שאסור במשהו).

ואם כן יתכן שלא קבעו חז"ל ברכה רק על חפץ שיש בו ממש שיכול להפיק הבל ואויר של ריח, אבל לא על ריח סינטטי שאינו חפץ שיש בו כח להפיק ריח, ואינו רק מיצוי של חומר שהוא בעצמו מריח, ומחמת שהוא נזול ומתפזר באויר נרגש הנזול והמיצוי באויר.

ברכה על ריח שנוצר דרך פריקת הבריאה

טעם נוסף: ריח סינטטי נוצר דרך פירוק הבריאה ולא דרך השתלמות הבריאה, והקב"ה ברא סדר לבריאה: כל פרי מתחיל מכח ההיולית הטמון בגרעין, ואחר כך מתפתח בו כח צמיחה ומתחיל לבלב, עד שלבסוף גודל ומתפתח שם פרי שנכנס בו טעם וריח. ואם ניקח פרי ונחזיר אותו ללח ההיולית, אף שדרך זה יתכן שיחזור להצמיח ולהוציא פרי לבסוף, עצם הדבר שמחוזרים את הפרי ללח ההיולית נחשב דרך חזרה ופריקה ולא דרך השתלמות אף שסוף סוף על ידי הפירוק הזה יחזור ויצמיח. - וידוע שכל הכימיים עשויים לפרק את הכח המיזוג של הבריאה ואין זה דרך השתלמות לבריאה, וממילא אי אפשר לברך עליהם 'בורא מיני בשמים' שאין זה מכח שלימות מיזוג הבריאה רק מכח חסר תיקון (ואפשר דברכת 'שהכל' כן אפשר לברך לשיטת כמה פוסקים, וע"י משנ"ב סי' רטו סק"א).

ולמוטב: הקרבנות התקבלו לרצון על ידי ריח כפי שנאמר אשה ריח נייחוח לה'. יצחק אבינו העניק הברכות ליעקב בזכות הריח, שאמר עליו ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'. אנו מברכים במוצאי שבת על בשמים כדי להשיב הנפש מהנשמה יתירה שמסתלקת. וידוע מהמקובלים שחוש החושים לא נפגם בחטא עץ הדעת. - ולהפך ריח שבא ממקור לא מהימן מזיק מאוד לנשמה, דרכם של מקטרי שדים ועבודה זרה רח"ל היה בעיקר דרך הריחות. וכן דרשו חז"ל 'לא נתנאף - לא תהנה באף', לפי שעבודה זרה ועריות שקולים הם בהריסת הנשמה.

ריח סינטטי אינו מפיך אויר

טעם נוסף: כל צמח טבעי שמריח יש לו ממשות לעצמו, ויש כח בממשות הזה להפיק ריח שמתפזר לתוך האויר, וכשמברכים אין מברכים על האויר רק על הצמח שמפיק אויר, דאילו האויר עצמו מפוזר ואין בו ממשות (ע"י מג"א סק"א). ולכן נפסק שאין מברכים רק על ריח שיש לו עיקר ועל חפץ העומד להריח. וכענין זה נפסק ביורה דעה (ס' קח ס"ה וש"כ סק"ז) שאין איסור ליהנות מריח של 'סתם יינם' שאסור רק באכילה ולא בהנאה, לפי שהאויר הנכנס לגוף אינו נדון כמאכל איסור. וכן אין איסור ליהנות מריח היוצא מדבר

וְעַל לְמוֹד הַפּוֹסְקִים הַזֵּהִיר מֵאֵד מֵאֵד בְּיִזְתֵּר מִפְּלֵ הַלְמוּדִים... וְהוּא תִקּוּן מְדוּל מֵאֵד מֵאֵד...
וְאֵמֶר, שֶׁכָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי מְהִיב לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם 'פּוֹסְקִים' וְלֹא יַעֲבֹר.

בע"ה ניתן לשמוע שיעור בעמוד היומי
מידי יום בשלוחה 433 בקול אנ"ש

ר' לייב מטשעהרין

מוהרנ"ת שלח עמו מכתב לרבי אברהם בערני נכד רבינו ז"ל, כמוזכר בעלים לתרופה (סי' שע"ג עיי"ש).

ר' לייב

מוזכר בעלים לתרופה בעת שכתב מוהרנ"ת לר' נחמן חיה'לס, ז"ל: "ב' אלול תר"ג טשעהרין. ... בקרימינסטשק דיברתי עם מחותנך (מחותנו של ר' נחמן בת הרבנית חיה בתו של רביז"ל, וכנראה שבנו היה חתנו של הר"ר נחמן חיה'לס) ר' לייבל, ואמר שכבר מוכן בידו מתנה לבתך תחיל וישלחה על ידי ר' אפרים נ"י על ראש השנה הבעל"ט" (סי' תל"ה).

ר' לייב ב"ר חייקל

מוזכר ע"י מוהרנ"ת בעלים לתרופה, ומזכירו שם שישתתף בענייני רבינו, ז"ל: "וגם להשתדל בכל מה דאפשר לקבל אצל אנ"ש ובפרט וכו' ואצל ידידי ר' לייבעל בן ר' חייקל" (סי' שט"ו).

ולכאורה יש לומר שהוא ר' לייב בן הרה"ח המפורסם מגדולי תלמידי רביז"ל הר"ר חייקל חזן, שבנו ר' לייב היה מקורב למוהרנ"ת, כמוזכר בימי מוהרנ"ת (ח"ב סי' מ"ד) שבשנת תקפ"ב ביום ג' פרשת תרומה נסע מוהרנ"ת ממעדוויידעווקא לטשערין, ולויהו אותו ר' לייב ב"ר חייקל ושאר בני הנעורים עיי"ש. [וכמו רוב רובם של תלמידי רבינו שהתקרבו בניהם למוהרנ"ת, כן יש לומר שר' לייב אף שהיה בן להרה"ח ר' חייקל מחשובי תלמידי רביז"ל ומהיושבים ראשונה במלכות, עכ"ז נתקרב למוהרנ"ת שהדריכו בדרך רבינו הקדוש].

ר' לייבעלי מבראהליב

נזכר באחד המכתבים בעלים לתרופה, ומשמע שהיה מקורב למוהרנ"ת ובא לפחות פעמיים לביתו [בהפסק של חמשה שנים זה מזה] לקבל תורה ויראה מפי מוהרנ"ת. ז"ל מוהרנ"ת בבעלים לתרופה: "ד' תר"א ... ר' לייבעלי מבראהליב, שהיה חתן ר' יעקב חתן יודל הוא עתה בביתי וזה סמוך בא לכאן, מה שלא היה פה חמש שנים. זכרו היטב מה שנעשה בעולם עם כל אחד ואחד, כי לא דבר ריק הוא מה שנעשה בכלל, ועם כל אחד בפרט בכל עת ובכל יום, גדולים מעשי ה' מאוד עמקו מחשבותיך" (סי' שכ"ד).

ר' לייב מסוביטוב

ר' לייב היה אחיו של ר' אברהם מנאושושליץ הנזכר בכוכבי אור שהיה מאנשי המו"מ של תלמידי רביז"ל עיי"ש.

בשנת תקפ"ב ביום ד' נסע ר' אברהם עם מוהרנ"ת ז"ל לאחיו ר' לייב לכפר סוביטוב, והתפללו שם תפילת שחרית וסעדו בביתו סעודת שחרית, ונתנו למוהרנ"ת ז"ל כסום חשוב, ולויו אותם ר' לייב בכבוד, כמסופר בימי מוהרנ"ת (ח"ב סי' מ"ד).

ר' לייבוש,

אחיו של מוהרנ"ת

מוהרנ"ת היה לו אח ושמו ר' לייבוש, וכאשר היה פעם אחת איזה פראבלעם בשלום ביתו ואח"כ חזר השלום-בית למקומו, נענה מוהרנ"ת ואמר שזה שחזר ונעשה שלום ביניהם הלך בכח הצדיק האמת שיש לו כח להפוך משמ"ד לרצו"ן כמוזכר בליקוטי מוהר"ן (ח"א סי' רט"ו) (אבניה ברזל דף ע', ומזה משמע ג"כ שר' לייב היה קצת מקורב לאנ"ש).

נערך ע"י הרה"ח רבי נחמן שווארצמן שליט"א בעמדת "אצרות עולם לתרופה".

בייחוד מייחדים

הרי ברכת 'שהכל נהיה בדברו' היא ברכה מאד נעלה, שבה הוא מבטא שהכל בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם, ולמה קבעה ההלכה שברכה על דבר פרטי היא חשובה יותר.

אבל לפי האמור, שעל ריבוי פרטים מפורדים יש יותר אחיזה לחיצונים, הואיל והוא רחוק מאחדות - וכמוזכר מהאר"י ז"ל (מבוא שערי שער ב' ח"ג פ"ח ד' ט"ז ע"ב, ולקוטי הש"ס שבת ועוד) שהסט"א נקראת "רשות הרבים", ולכן ריבוי דברים מפורדים, כשכל אחד עומד לעצמו, הם בגדר רשות הרבים וקשה יותר להמליך שם את השי"ת - לכן ברכה פרטית, חשובה יותר, כי כשמודה ומברך את השי"ת וממליכו על כל פרט, בזה הוא מכניע את הרע בשרשו, ועי"ז עולה נחת רוח מיוחד לפניו ית', כי הוא מטהר את האויר, ומעלה את רשות הרבים לרשות היחיד, שאין עוד מלבדו, ואין שום פרט יוצא מרשותו, ומלכותו בכל משלה.

לכן ראו חכמינו הקדושים ז"ל לקבוע ברכה מיוחדת על הדברים החשובים, כמו פת ויין, לברך עליהם ברכה מפורטת יותר "המוציא לחם מן הארץ" ו"בורא פרי הגפן". כי כשמעליך את הפרט ליחידו של עולם, מתרבה התיקון, וגדול הוא השבח ומחולל מאד. ובאמת מובא מהאר"י ז"ל (עיי' בשער רוח הקודש דף י"א), שבכל דבר מאכל יש תערובת רע וע"י הברכה כוונה, דוחין את הרע, שיוכל בכח האכילה ההיא להמליך את קונו בתורה ובעבודה ובכפיית היצר.

בספרי תלמידי הבעש"ט מובא הרבה על זה, שהצדיקים עוסקים תמיד בייחודים.

הביאור הפשוט "ייחודים" [הגם שיש בזה דברים עמוקים יותר] - שעל כל דבר פרטי היו מאמינים שהוא מהשי"ת לבד, בהשגחתו הפרטית ובחכמה שלימה ובאופן מדויק, ואינו במקרה כלל וכלל, עד שהיה מאיר להם כיצד הדבר חי ופועל מהשי"ת לבד, והיה מאיר להם החיות והחכמה של השי"ת שיש בכל דבר. ועל ידי כך הסירו את הפירוד [כלומר שגילו שהוא אינו דבר שמתקיים בפני עצמו], ונתגלה איך הדבר הזה והמאורע ההוא מיוחדים וקשורים עם הבורא. לכן קראו 'יחוד', ונעשה מזה תיקונים נפלאים והמתקת הדינים והמשכת שפע להפליא.

עומר התנופה, שהוא בחינת בירור המדמה. ומאז אנו מתחילין לספור ספירת העומר כדי לטהרנו מזהומת הנחש שהם בלבולי המדמה, ועל ידי זה אנו מכינים עצמנו שנזכה לברר המדמה בשלימות ביום החמישים הקדוש, שהוא שבועות".

בירור המדמה הוא הכח העיקרי לקבלת התורה, רק כך יש מציאות של קבלת התורה והשתעבדות לאמונה הקדושה. זו היתה עיקר ההארה ביציאת מצרים, וזה גם היה כל עיקר מעמד הר סיני לברר את כח הדמיון. כי כאמור, רק כך יש מקום להשארת קדושת האמונה בפועל.

נעורר ליבנו ונפשינו בקיום מצוה עצומה זו ובבקשה הכרחית זו "ואטהר ואתקדש בקדושה של מעלה", שנזכה לקבל טהרת המדמה שהיא יסוד האמונה והקדושה לעד.

בענין הידיעה שכל מאורעותיו של אדם הם לטובתו, מצינו בחז"ל שתי לשונות, האחת, במסכת ברכות (דף סו:) "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד" - כל מה שעושה השי"ת לטובה הוא עושה, והשניה (תענית כא.): "גם זו לטובה". מובא בשם הבעל שם טוב, כי הן שתי בחינות ושתי מדריגות, מדריגה אחת היא כשעוברים על האדם מאורעות שונים - אז יאמר בלשון כללית "כל" מה דעביד רחמנא לטב עביד, מבלי לפרט ענין מיוחד, וזה יותר קל, מכיון שאומר בלשון כללית ואחדות, ובאחדות אין כל כך אחיזת הקל'.

והבחינה השניה בהצדקת הדין עליו היא, "גם זו לטובה", היינו שמפרט את הדבר בפרטיות, שגם "זו" לטובה, היינו המאורע המסוים המתרחש עמו באותה שעה הוא לטוב. אמנם קשה יותר אך זה חשוב יותר, הואיל ומזכיר את הדבר בפרט, ובריבוי מפורד יש יותר אחיזת הקל', ואם זוכה גם באופן כזה להמליך את השי"ת, כי אין עוד מלבדו, ולבטל אחיזת הקל' משם, הרי זו מדריגה גבוהה יותר.

וכהעובדא של נחום איש גמזו (סו), בעת שאירעה לו הצרה כשהיה שליח מקהילת ישראל להביא דורון להמלך, ובדרך במלון ורקנו לו הגנבים את הפנינים ואת המרגליות שהיו בתוך הארגז, ומלאו אותו בעפר, וכשנתוודע הדבר בעת שפתחו את התיבה לפני המלך וראו שהיא מלאה בעפר - גם אז קיבל עליו את הדין ואמר 'גם זו לטובה', עיין שם הגס הנפלא שיצא מזה ושיעוד מילאו את התיבה באבנים טובות ומרגליות מאוצר המלך ושלחוהו בכבוד גדול. ומאת ה' היתה זאת, הכשלונו הזה, באופן כזה דייקא, כי ע"י שהמליך את השי"ת גם על הפרט הזה שהיה קשה במיוחד [כפי שהיה נוהג תדיר, ואשר על כן נקרא "איש גמזו"] - בזה המתיק את כל הדינים והכניע את הרע, הרבה יותר מאשר אילו היה הולך לו כסדר.

ע"פ האמור, מובנת ההלכה המובאת בשו"ע (או"ח הל' ברכת הפירות סימן ר"א סעיף ג') וז"ל המחבר: "הביאו לפניו דבר שברכתו 'בורא פרי העץ' ודבר שברכתו 'שהכל' - 'בורא פרי העץ' קודמת, שהיא חשובה, שאינה פוטרת אלא דבר אחד. וכן 'בורא פרי האדמה' ו'שהכל' - 'בורא פרי האדמה' קודמת" עכ"ל. ולכאורה תמוה,

המשך מעמוד א'

על כל שכל, ומצייר ציור דמיוני חי ומוחשי, והגוף כמו כבול ומשועבד אליו.

עומדים אנו בימי ההכנה לקבלת התורה, שנעשית על ידי ספירת העומר. מה טיבה של הכנה זו? רבי נתן (שם, שלוחין ה, ח) מלמדנו: "על ידי הנפת העומר שעורים והקרבנות התחילו לברר המדמה, שזה בחינת התיקון הנעשה על ידי העומר שעורים, כי שעורים הוא מאכל בהמה שעשם עיקר בלבול המדמה, ועל ידי הקרבת העומר שעורים מבררים המדמה בחינת בהמיות. וזה התיקון נעשה ממחרת השבת שהוא יום הראשון של פסח שבו יצאנו ממצרים, ששם במצרים עיקר התגברות הבלבולים הרעים של המדמה, ועל כן זוכים ביום שאחריו, שהוא ממחרת השבת, להקריב

ברכת מזל טוב להר"ר אברהם שמואל דרדיק שליט"א לרגל חולדת הבת יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולטעש"ט ולרוב נחת דקדושה	ברכת מזל טוב להר"ר מנחם זאב הוילפרין חייו לרגל חולדת הבת יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולטעש"ט ולרוב נחת דקדושה	ברכת מזל טוב להר"ר אברהם ישעיהו קניג חייו לרגל חולדת הבת יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולטעש"ט ולרוב נחת דקדושה	ברכת מזל טוב להר"ר זאב פראנק חייו לרגל חולדת הבת יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולטעש"ט ולרוב נחת דקדושה	ברכת מזל טוב להר"ר אברהם יצחק דייטש חייו לרגל חולדת הבת יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולטעש"ט ולרוב נחת דקדושה

072.332.3300

1-929.8415.876

44-203.1500.313

בא"י:

באר"ב:

באירופה:

מערכת שיעורים נפש משיבת

שיעורי הרה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

072.3323.796

קול אנ"ש דקהילתינו